

ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

Κοργιαλέναιο
Ιστορικό & Λαογραφικό
Μουσείο Αργοστολίου

Ηλία Ζερβού 12, 28100 Αργοστόλι / 26710 22583 (τηλεφ. κέντρο)

korgialeneionmuseum@gmail.com f: Κοργιαλέναιο Μουσείο

ΤΟ ΕΚΘΕΜΑ ΜΑΪΟΥ 2022

Αφιέρωμα στην 21^η Μαΐου 1864

Πλησιάζει η τοπική εθνική εορτή των Επτανήσων κατά την οποία εορτάζουμε την Ένωση των νησιών μας με την Ελλάδα, γεγονός που θεωρήθηκε ως το πρώτο βήμα για την πραγματοποίηση της Μεγάλης Ιδέας. Αν και ήταν καρπός των αγώνων του επτανησιακού λαού και της δράσης των ριζοσπαστών, η Ένωση πραγματοποιήθηκε με τρόπο που παραγνωρίστηκαν οι στόχοι του Ριζοσπαστισμού, δηλαδή όχι μόνο εθνική αποκατάσταση αλλά και κοινωνική δικαιοσύνη, και

παρουσιάστηκε από τη διπλωματία ως δώρο της Μεγάλης Βρετανίας προς τον νεοεκλεγέντα βασιλιά Γεώργιο. Οι αγώνες των Επτανησίων και ιδιαίτερα των Κεφαλλήνων ριζοσπαστών αγνοήθηκαν.

Ο λαός της Κεφαλονιάς δεν ανεχόταν την «Προστασία» της Μεγάλης Βρετανίας που επιβλήθηκε με τη συνθήκη της Βιέννης το 1815. Το ανελεύθερο πολιτικό σύστημα της Επτανήσου, ο σφετερισμός των εθνικών και πολιτικών δικαιωμάτων του λαού, σε συνδυασμό με την εξαθλίωση των χωρικών αλλά και την υπονομευτική και προβοκατόρικη δράση της ντόπιας «καμαρίλας», η οποία ήθελε να εμποδίσει κάθε μεταρρύθμιση προκειμένου να διατηρήσει τα προνόμιά της, προκάλεσαν μια έκρυθμη κατάσταση στην Κεφαλονιά. Έτσι, όταν ευνοούσαν οι εσωτερικές συνθήκες (οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1840, ιδεολογική προετοιμασία από τους ριζοσπάστες) και οι εξωτερικές συνθήκες (επαναστατικός αναβρασμός στην Ευρώπη), εκδηλώθηκαν στην Κεφαλονιά ένοπλες εξεγέρσεις τον Σεπτέμβριο 1848 (επανάσταση του Σταυρού) και το 1849 (επανάσταση της Σκάλας), οι οποίες καταπνίγηκαν στο αίμα. Όπως γράφει η ιστορικός Μιράντα Παξιμαδοπούλου-Σταυρινού, οι εξεγέρσεις αυτές εντάσσονται «στο ευρύτερο πλαίσιο των εθνικοενωτικών και δημοκρατικών επαναστάσεων της Ευρώπης των ετών 1848 και 1849, εκφράζουν τη σύγκρουση ανάμεσα στις δυνάμεις της συντηρήσεως και της προόδου, της ξένης δυνάμεως κατοχής και του εθνοκεντρικού φιλελευθερισμού».

Από την εξέγερση του 1849 έμειναν στη μνήμη του λαού κυρίως οι μορφές των δύο αρχηγών της, του Γρηγορίου Ζαπάντη-Νοδάρου(παπα-Ληστή) από τη Σκάλα και του Θωδωρή Βλάχου από τα Σπήλια, οι οποίοι εκτελέστηκαν δι' απαγχονισμού από τους Άγγλους «Προστάτες» και συγκεκριμένα δια διαταγής του αρμοστή Ward (Ουάρδου). Τη 19^η Οκτωβρίου 1849 κρεμάστηκαν στην κεντρική Πλατεία του Ληξουρίου από πλάτανο που καταστράφηκε πριν από λίγες δεκαετίες.

Σε δημοπρασία του γνωστού οίκου Βέργου, την 15^η Δεκεμβρίου 2018, παρουσιάστηκε διπλή προσωπογραφία των δύο αρχηγών, η οποία, σύμφωνα με την επιγραφή της, ήταν αντίγραφο δφιλοτεχνημένο από τον Ν. Κολλάρο, από το πρωτότυπο έργο του

ιερέως Σπυρίδωνος Μακρή του Μέντε από το 1875. Στο Κοργιαλένιο Μουσείο φυλάσσεται προσωπογραφία του Θεωρή Βλάχου, η οποία αποδίδει ακριβώς την αντίστοιχη μορφή στο αντίγραφο που φιλοτέχνησε ο Ν.Κολλάρος:

Άγνωστος, Προσωπογραφία του Θεωρή Βλάχου, χ.χ., ελαιογραφία σε καμβά, 28x20 εκ., Αργοστόλι, Κοργιαλένιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αργοστολίου, δωρεά Διονύση Παφλωράτου 1984, Α.Μ. 2328.1984.

Ο Θεodorής Βλάχος εικονίζεται περίπου μέχρι το στήθος, με ελαφρά στροφή προς τα αριστερά ως προς τον θεατή, ως γενειοφόρος μεσήλικας, με αυστηρή συγκέντρωση στο βλέμμα. Η σκοτεινή μορφή φωτίζεται από το λευκό πουκάμισο και τον λευκό φρυγικό σκούφο που φορεί, ενώ γύρω από το πρόσωπό του φωτίζεται και το σκοτεινό βάθος. Μια χωριάτικη κάπα που μόλις διακρίνεται να κρέμεται από τον

αριστερό του ώμο αντιπαραβάλλεται με την υπόλοιπη αμφίεση που φαίνεται να μιμείται την αστική.

Ενδιαφέρον στοιχείο της αμφίεσης είναι ο φρυγικός σκούφος, που χαρακτηρίζεται από την κάμψη της απόληξής του. Αρχαίας καταγωγής, ο φρυγικός σκούφος υιοθετήθηκε από τους Γάλλους επαναστάτες και στη συνέχεια από πολλούς άλλους . Χωρίς να διαθέτουμε αυτή τη στιγμή όλα τα απαραίτητα στοιχεία , τα οποία θα μας επέτρεπαν μια οριστική ερμηνεία, ο φρυγικός σκούφος αποτελεί ένα σημαντικό παραπληρωματικό στοιχείο που παραπέμπει στην επαναστατική δράση του Θοδωρή Βλάχου.

Ο Θοδωρής Βλάχος αναμείχθηκε στην εξέγερση του 1848, αλλά και στη δολοφονία του λοχαγού Parker, δασονόμου στον Αίνο, στις 8 Μαΐου 1849, γεγονός που αποτέλεσε το προανάκρουσμα της εξέγερσης του 1849. Ο ίδιος ο Βλάχος δρούσε στην περιοχή των Τρωιαννάτων. Στο Βρετανικό Νεκροταφείο στον Δράπανο σώζεται ο τάφος του Πάρκερ, του οποίου η λάρνακα επιστέφεται από την παράσταση του πιστού σκύλου του.

Ο τρόπος που η προσωπογραφία του Βλάχου έφθασε στο Κοργιαλένιο Μουσείο θεωρούμε ότι εγγυάται τη γνησιότητά της. Σύμφωνα με επιστολή της Τικούλας Σταύρου Κομποθέκρα (9 Ιουλίου 1984) προς το Κοργιαλένιο Μουσείο, την προσωπογραφία εμπιστεύθηκε στον σύζυγό της ο ηλικιωμένος ανηψιός του Βλάχου, Διονύσιος Παπαφλωράτος, ο οποίος κατοικούσε στα Σπήλια, με σκοπό να την διαφυλάξει ή, όπως γράφει η Τικούλα «όπως την τακτοποιήσει ως έδει», έχοντας προφανώς συνείδηση ότι πρόκειται για ιστορικό τεκμήριο. Η Τικούλα, πραγματοποιώντας την επιθυμία του αρχικού κατόχου, Διονύση Παπαφλωράτου, και του άντρα της, την παρέδωσε στο Κοργιαλένιο Μουσείο. Για τον χαρακτήρα και γενικά την προσωπικότητα του Θεωρή Βλάχου η έρευνα συνεχίζεται.

Η Έφορος
Δώρα Μαρκάτου

Πηγές-Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

-Αρχείο Κοργιαλενείου Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου

-Μιράντας Παξιμαδοπούλου-Σταυρινού, *Οι εξεγέρσεις της Κεφαλληνίας κατά τα έτη 1848 και 1849*, Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Σειρά Διατριβών και Μελετών αριθ.1, Αθήνα 1980.